Gemeente Bergen op Zoom

RVB17-0005

Voorlegger Raadsvoorstel

Onderwerp	: Vaststellen Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017
Nummer voorstel	: RVB17-0005
Datum voorstel	: 21 maart 2017
Portefeuillehouder(s)	A.G.J. van der Weegen
Contactpersoon	: Mevr. A.M.A. Vrijenhoek - de Vries
Afdeling	: Stedelijke Ontwikkeling, Ruimtelijke Ordening
Contactpersoon Email	: A.M.A.Vrijenhoek@bergenopzoom.nl
Contactpersoon Telefoon	: (0164) 277657
Programmanummer en -naam	: 3. Fysiek domein

RAADSVERGADERING
d.d 20 APR. 2017
Beslissing: conform
Paraaf

Voorstel:

De Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017 vast te stellen.

Type voorstel:
- ☑ Kaderstellend
- ☒ Controlerend
- ☒ Rest

Zijn in het voorstel één of meer van de volgende aspecten van toepassing?

	Ja	Nee
Zijn doelen en/of effecten beschreven	☑	☒
Financiële consequenties	☒	☒
Inspraakverordening van toepassing	☒	☑

Communicatieparagraaf:

De vaststelling van de verordening wordt gepubliceerd in de Bergen op Zoomse Bode en wordt tevens op de gebruikelijke wijze gepubliceerd en digitaal bekend gemaakt. Digitale bekendmaking is een voorwaarde voor inwerkingtreding.

Samenvatting:

Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet loopt vooruit op de Omgevingswet en vervangt een aantal wetten, waaronder de Monumentenwet 1988, de Wet tot behoud van cultuurbezit en de Wet tot teruggave cultuurgoederen afkomstig uit bezet gebied. De Erfgoedwet omvat, in tegenstelling tot de Monumentenwet 1988, zowel materieel (gemeentelijke archeologische monumenten) als immaterieel (collecties

GRIFFIE
Bergen op Zoom

en cultuurgoederen samen aangeduid als "cultureel erfgoed". Onder cultuurgoederen in de zin van de wet worden bijvoorbeeld kunstcollecties verstaan waarvan de gemeente eigenaar is of die bij de gemeente in beheer zijn.

De gemeente Bergen op Zoom heeft als doelstelling om zich te profileren als monumentenstad. Voorwaarde hierbij is dat het cultureel erfgoed binnen de gemeente zo goed mogelijk wordt beschermd zodat deze waarden ook voor toekomstige generaties bewaard blijven. Om dit te bewerkstelligen biedt de Erfgoedverordening grondslag voor het aanwijzen van monumenten als beschermde gemeentelijke monumenten en biedt de verordening bescherming tegen sloop, aantasting en verwaarlozing.

De inwerkingtreding van de Erfgoedwet geeft aanleiding om de huidige Erfgoedverordening uit 2010 te actualiseren. De Erfgoedverordening geeft procedurele regels voor de aanwijzing van gemeentelijke monumenten en voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor het in enig opzicht wijzigen van gemeentelijke- en rijksmonumenten. De voorgestelde Erfgoedverordening beoogt in de basis hetzelfde als de huidige Erfgoedverordening maar kent enkele nieuwe instrumenten, als de instandhoudingsplicht en voorlopige aanwijzing, die gemeenten kunnen inzetten bij de aanwijzing en bescherming van gemeentelijke materieel erfgoed. Daarnaast biedt de nieuwe verordening ook grondslag voor het aanwijzen van de bij de gemeente in eigendom zijnde collecties en cultuurgoederen.

De Erfgoed- en Monumentenwet gaan op in de Omgevingswet die zeer waarschijnlijk op 1 januari 2019 in werking treedt. Ten aanzien van een aantal zaken geldt nog overgangsrecht op basis van de Monumentenwet 1988 totdat de Omgevingswet in werking is getreden. Vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet dient de aanwijzing van gemeentelijke monumenten plaats te vinden onder vigeur van het omgevingsplan.

Bijlagen: (geef aan of een bijlage is bijgevoegd of ter inzage is gelegd; benoem en nummer deze bijlagen)

Bijlage nr.	Omschrijving	Bijgevoegd/Ter inzage
1	Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2010 (RVB10-0110)	Bijgevoegd
2	Waarderingscriteria	Bijgevoegd/Ter inzage
3	Erfgoedverordening was / wordt	Bijgevoegd
4	VNG-modelerfgoedverordening inc. toelichting	Bijgevoegd

GRIFFIE Bergen op Zoom

Gemeente Bergen op Zoom

RVB17-0005

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	: 20 april 2017
Nummer	: RVB17-0005
Onderwerp	: Vaststellen Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

De Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017 vast te stellen.

Inleiding

Bergen op Zoom kent, als een van de oudste steden van Nederland ruim beschermde 850 monumenten en twee door het Rijk aangewezen beschermde stadsgezichten. In het compacte stadscentrum staan alleen al meer dan 600 monumenten, waarvan er ruim tweehonderd op de rijksmonumentenlijst staan. In 2014 heeft Bergen op Zoom dan ook de Erfgoedprijs gewonnen. Deze monumenten worden beschermd door wet- en (lokale)regelgeving als de Monumentenwet 1988 en de Erfgoedverordening gemeente Bergen op Zoom 2010.

Erfgoedwet
Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet loopt vooruit op de Omgevingswet en vervangt een aantal wetten, waaronder de Monumentenwet 1988, de Wet tot behoud van cultuurbezit en de Wet tot teruggave cultuurgoederen afkomstig uit bezet gebied. De Erfgoedwet omvat, in tegenstelling tot de Monumentenwet 1988, zowel onroerende (archeologische)monumenten (materieel erfgoed) als cultuurgoederen (immaterieel erfgoed), samen aangeduid als cultureel erfgoed. Bij cultuurgoederen moet gedacht worden aan bijvoorbeeld museale (kunst)collecties waarvan de gemeente eigenaar is of die bij de gemeente in beheer zijn. De inwerkingtreding van de Erfgoedwet heeft ook voor de gemeente gevolgen. Zo dient bijvoorbeeld de Erfgoedverordening uit 2010 te worden aangepast aan de nieuwe grondslag en kan gebruik worden gemaakt van enkele nieuwe instrumenten om monumentale waarden beter te beschermen en te behouden.

Erfgoedverordening
De Erfgoedverordening bevat procedurele bepalingen voor het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor het in enig opzicht wijzigen van reeds aangewezen gemeentelijke- en rijksmonumentenmonumenten. Zonder de verordening kan geen materieel erfgoed worden aangewezen en kan dit niet worden beschermd tegen sloop, aantasting en verwaarlozing. Daarnaast biedt de voorgestelde Erfgoedverordening bescherming tegen de vervreemding van museale collecties en cultuurgoederen. De visie is om in te zetten op bescherming en behoud van met name materieel erfgoed.

GRIFFIE
Bergen op Zoom

Gemeente Bergen op Zoom

RVB17-0005

Raadsvoorstel

Beoogd maatschappelijk effect/doelstelling

Het cultureel erfgoed vormt een belangrijk onderdeel van de historie van Bergen op Zoom. De gemeente Bergen op Zoom heeft als doelstelling om zich te profileren als monumentenstad. Voorwaarde hierbij is dat het cultureel erfgoed binnen de gemeente zo goed mogelijk wordt beschermd zodat deze waarden ook voor toekomstige generaties bewaard blijven. Om dit te bewerkstelligen biedt de Erfgoedverordening grondslag voor het aanwijzen van monumenten als beschermde gemeentelijke monumenten en biedt de verordening bescherming tegen sloop, aantasting en verwaarlozing. Daarnaast biedt de nieuwe verordening de mogelijkheid om museale collecties en cultuurgoederen te beschermen tegen vervreemding door deze aan te wijzen en op de erfgoedlijst te plaatsen.

Uitwerking voorstel

Door de Erfgoedwet is het bereik van de voorgestelde Erfgoedverordening in vergelijking met de huidige verordening zowel breder – het betreft nu monumenten én cultuurgoederen – als smaller: belangrijke onderwerpen zoals de aanwijzing of bescherming van stads- en dorpsgezichten of archeologische waarden en verwachtingen worden steeds meer geregeld via het bestemmingsplan en straks, onder de Omgevingswet, het omgevingsplan. Per saldo leidt dit tot een vereenvoudigde Erfgoedverordening. Bij de voorgestelde Erfgoedverordening is een toelichting gevoegd die hier onderdeel van uitmaakt. De huidige Erfgoedverordening is als bijlage 1 bij dit voorstel gevoegd.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een nieuwe Modelerfgoedverordening uitgebracht. Hierin zijn nieuwe instrumenten opgenomen en wordt het begrip 'cultureel erfgoed' geïntroduceerd, dat zowel monumenten als cultuurgoederen omvat. De gemeente is verplicht een register bij te houden van al het aangewezen cultureel erfgoed. Daarnaast kunnen onroerende zaken voorlopig als gemeentelijk monument worden aangewezen en heeft de eigenaar van een gemeentelijk monument een instandhoudingsplicht. Deze verordening ziet in beginsel niet meer op archeologie. Archeologische waarden moeten worden geborgd via bestemmingsplannen en de afwijkvergunning op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Omdat er binnen de gemeente nog enkele bestemmingsplannen zijn waarin de bescherming van archeologische waarden niet is opgenomen, is in het overgangsrecht afzonderlijk in een vangnetbepaling voorzien. In bijlage 3 bij dit raadsvoorstel zijn de belangrijkste verschillen tussen de huidige en voorgestelde erfgoedverordening opgenomen.

Waarderingscriteria
Nieuw ten opzichte van de huidige verordening is dat de waarderingscriteria voor het bepalen van monumentale waarden, onderdeel uitmaken van de verordening. Op basis van deze waarderingscriteria wordt bepaald of een object vanwege een bijzonder belang voor de gemeente door zijn schoonheid of betekenis voor de wetenschap dusdanige waardevol is dat het in aanmerking komt voor bescherming door het aan te wijzen als een beschermd gemeentelijk monument. Er worden punten toegekend voor de cultuurhistorische en architectonische waarden van een object alsmede de situering en de technische staat ervan. Een object komt in aanmerking voor aanwijzing als gemeentelijk monument indien het wordt gewaardeerd met een score van

GRIFFIE
Bergen op Zoom

minimaal 78 punten. Door de waarderingscriteria onderdeel uit te laten maken van de verordening, wordt inzichtelijker welke uitgangspunten aan het besluit tot aanwijzing ten grondslag liggen. Tevens wordt hiermee meer uniformiteit in de aanwijsprocedures bewerkstelligd. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd tot het vaststellen van deze criteria. De door ons vastgestelde waarderingscriteria zijn als bijlage 2 bij dit voorstel gevoegd. De waarderingscriteria treden tegelijkertijd in werking met voorgestelde Erfgoedverordening.

Overgangsrecht
Ten aanzien van een aantal zaken geldt nog overgangsrecht op basis van de (oude) Monumentenwet 1988 totdat de Omgevingswet in werking is getreden. Zo vormt de Monumentenwet 1988 nog de grondslag voor de adviescommissie die dient te adviseren over het verlenen van een omgevingsvergunning voor het in enig opzicht wijzigen van rijksmonumenten. In Bergen op Zoom wordt dit advies uitgebracht door de WelstandsMonumentenCommissie. Ook ten aanzien van het aanwijzen van beschermde stad- en dorpsgezichten gelden de artikelen van de Monumentenwet 1988 nog tot de Omgevingswet van kracht is. Daarom is deze verordening zowel gebaseerd op de Erfgoedwet als op de Monumentenwet 1988.

Relatie met beleidsvisie Materieel Erfgoed
De beleidsvisie Materieel Erfgoed (RVB13-0067), op 19 september 2013 vastgesteld, vormt het door u vastgestelde kader hoe Bergen op Zoom omgaat met haar Materieel erfgoed (monumenten en archeologie). De voorgestelde Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017 kan worden gezien als middel om te komen tot de in het beleid opgenomen doelen en speerpunten wat betreft het materiële erfgoed. Dit omvat dus niet het gehele culturele erfgoed (immateriële erfgoed). Hoewel het Erfgoedbeleid nog uitgaat van de Monumentenwet 1988, is er op dit moment geen acute noodzaak om het Erfgoedbeleid aan de bredere reikwijdte van de Erfgoedwet (zowel materieel en immaterieel erfgoed) aan te passen. Het geniet de voorkeur om dit pas te doen op het moment dat er gewerkt wordt aan het opstellen van de omgevingsvisie. Dan is er ook meer zicht op hoe om te gaan met het cultuurgoederen als museale collecties etc. De beleidsvisie Materieel Erfgoed zal na inwerkingtreding van de Omgevingswet immers op termijn op moeten gaan in de omgevingsvisie en de Erfgoedverordening in het omgevingsplan.

Toekomst: De Omgevingswet
De Omgevingswet is inmiddels door de Eerste en Tweede Kamer aangenomen maar is nog niet in werking getreden. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is voorzien op 1 januari 2019. De Erfgoedwet zal op termijn opgaan in de Omgevingswet zodat erfgoed een integraal onderdeel wordt van (de kwaliteit van) de fysieke leefomgeving. In de Omgevingswet zal materieel gezien het bestaande stelsel van monumenten- en sloopvergunningen nagenoeg één-op-één worden overgenomen. Ook bepalingen over taken en bevoegdheden van de WestandsMonumentenCommissie, de aanwijzing van beschermde stads- en dorpsgezichten en in dat kader het opstellen van beschermende bestemmingsplannen (straks omgevingsplannen), de bepalingen over de archeologische monumentenzorg in bestemmingsplannen en de omgevingsvergunningen voor het in enig opzicht wijzigen van een aangewezen monument zullen opgaan in de Omgevingswet. Vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet dient de aanwijzing van gemeentelijke monumenten plaats te vinden onder vigeur van het omgevingsplan.
Hetgeen nu geregeld is in de Erfgoedverordening zal moeten worden opgenomen in het omgevingsplan. Hiermee komt ook de Erfgoedverordening als zelfstandig instrument te vervallen. Het is zaak is om de

GRIFFIE
Bergen op Zoom

bescherming van het cultureel erfgoed(beleid) op tijd te laten aansluiten bij het omgevingsplan en de omgevingsvisie.

Consequenties van het voorstel

De voorgestelde Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017 vervangt de bestaande Erfgoedverordening. Omdat het een bestaande verordening vervangt blijven de consequenties grotendeels ongewijzigd. Twee belangrijke consequenties betreffen de mogelijkheid om collecties en cultuurgoederen aan te wijzen en de instandhoudingsplicht ten aanzien van gemeentelijke monumenten.

Aanwijzing cultuurgoederen
In tegenstelling tot de huidige Erfgoedverordening kunnen unieke en zeer waardevolle collecties en cultuurgoederen worden aangewezen. Voor deze aangewezen collecties of cultuurgoederen geldt dan een adviesplicht voorafgaand aan een eventuele vervreemding. De wetgever heeft gemeenten hiermee een instrument gegeven om te voorkomen dat waardevolle collecties al te gemakkelijk uit elkaar vallen of aan de markt ten prooi vallen. Op dit moment bestaat er geen aanleiding om te veronderstellen dat hetgeen hiervoor gesteld is zal gebeuren met de zich onder het Markiezenhof bevindende collecties zodat aanwijzing op dit moment niet oppurtuun is. Enkele collecties zijn reeds door het rijk aangewezen op grondslag van andere regelgeving, zodat ze niet ook van gemeentewege aangewezen kunnen worden.
Mochten er in de toekomst wel aanleiding bestaan voor aanwijzing dan biedt de voorgestelde Erfgoedverordening hiertoe in ieder geval de grondslag. De verordening bevat een mogelijkheid voor burgemeester en wethouders om criteria vast te stellen op grond waarvan collecties en cultuurgoederen voor aanwijzing in aanmerking komen.

Handhaven instandhoudingsplicht
Een instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten bestond al en kan nu via de Erfgoedverordening ook van toepassing worden verklaard op gemeentelijke monumenten. Deze instandhoudingsplicht biedt een grondslag om instandhouding van gemeentelijke monumenten af te dwingen bij de eigenaar. Een eigenaar voldoet in ieder geval niet aan de instandhoudingsplicht als langdurig geen of gebrekkig onderhoud is uitgevoerd en daarbij van één of meer onderdelen van het monument (bijvoorbeeld dak, muren, schilderwerk of constructie) de onderhoudstermijn aantoonbaar is verlopen en die situatie tot gevolg heeft dat de instandhouding van het monument gevaar loopt. Noodzakelijk onderhoud betekent in dit verband zoveel als het herstellen, repareren of gedeeltelijk vervangen van delen van het monument die door slijtage of een van buiten komende oorzaak niet meer normaal functioneren of onbruikbaar zijn geworden. Daarnaast gaat het ook om maatregelen die erop zijn gericht geleidelijke achteruitgang en natuurlijk verval van materialen tegen te gaan.

Handhaving van dit voorschrift wordt uitgevoerd overeenkomstig het gemeentelijk handhavings(uitvoerings)beleid. In de loop van 2017 vindt een inventarisatie plaats van de gemeentelijke monumenten die mogelijk met toepassing van de instandhoudingsplicht dienen te worden aangeschreven. De inschatting is dat het gaat om een tiental monumenten waaronder enkele panden die bij de gemeente in eigendom zijn.

GRIFFIE
Bergen op Zoom

Een eigenaar voldoet niet aan de instandhoudingsplicht als langdurig geen of gebrekkig onderhoud is uitgevoerd en daarbij van een of meer onderdelen van het monument (bijvoorbeeld dak, muren, schilderwerk of constructie) de onderhoudstermijn aantoonbaar is verlopen, en deze situatie tot gevolg heeft dat de instandhouding van het monument gevaar loopt. De verwachting is dan na de inventarisatie in 2018 hierop actief handhavend kan worden opgetreden. Dit zal verder worden uitgewerkt en worden opgenomen in het handhavingsuitvoeringsbeleid. Mogelijk speelt hierbij nog wel een capaciteitsvraag. Ten aanzien van overtredingen van de instandhoudingsplicht wordt u hierover via het handhavingsjaarverslag geïnformeerd. De instandhouding van rijksmonumenten heeft overigens al een hoge handhavingsprioriteit.

Risico paragraaf

Geïdentificeerde risico's

Risico-onderdelen	NvT	Laag	Neutraal	Hoog
1. Realiseren maatschappelijke effecten		X		
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak	X			
3. Imago gemeente			X	
4. Algemene en externe omgeving			X	
5. Veiligheid	X			
6. Financiën	X			
7. Juridisch	X			
8. Planning	X			
9. Kwaliteit uitvoering	X			
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners		X		

Beheersmaatregelen risico's hoog

	Risico	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1.				

GRIFFIE Bergen op Zoom

Alternatieven

Bij het opstellen van de verordening en de toelichting is gebruik gemaakt van de Modelerfgoedverordening van de VNG (bij dit voorstel gevoegd als bijlage 4). De VNG-modelerfgoedverordening kent enkele facultatieve artikelen. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze met deze alternatieven wordt omgegaan. Daarnaast wordt – artikelsgewijs –aangegeven van welke artikelen van de VNG-modelerfgoedverordening worden afgeweken. Zoals eerder opgemerkt is ingezet op bescherming maar is wel getracht een balans te vinden tussen bescherming enerzijds en het voorkomen van administratieve lastenverzwaring anderzijds. Dit komt ook tot uiting in de voorgestelde keuzes.

Artikel 2 Gemeentelijk erfgoedregister
De gemeente heeft de plicht een gemeentelijk erfgoedregister bij te houden dat door eenieder te raadplegen is. Facultatief is om in dit register ook gegevens op te nemen over rijksmonumenten (ten aanzien van rijksmonumenten geldt overigens ook eigen (landelijk) register). Dit is echter op grond van artikel 3.16 van de Erfgoedwet niet verplicht maar ons huidige register bevat al een beschrijving van rijks- en gemeentelijke monumenten. Er wordt nog onderzocht of we het register via de gemeentewebsite makkelijker kunnen ontsluiten.

Artikel 3 Aanwijzen van beschermde gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen
De formele gevolgen van aanwijzing zijn beperkt. Aangewezen collecties of verzamelingen dienen te worden ingeschreven en er geldt een adviesplicht bij vervreemding. Het schrappen van artikel 2 betekent voor bestaande en toekomstige collecties dat deze niet kunnen worden aangewezen als beschermde gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen. Het advies is dus om dit artikel – voorlopig slapend – in de verordening te laten staan.

Artikel 5 Aanwijzing als gemeentelijke monument
Gelijk aan de huidige Erfgoedverordening wordt voorgesteld om alleen het exterieur (buitenzijde) van gemeentelijke monumenten onder de beschermende werking van de aanwijzing te laten vallen tenzij in het aanwijzingsbesluit of de redengevende beschrijving is opgenomen dat ook elementen uit het interieur bescherming toekomt. Bij interieur moet dan bijvoorbeeld worden gedacht een plafonds, vloeren, balklagen, trappen en open haarden. Deze elementen vallen onder de huidige Erfgoedverordening dus niet automatisch onder de beschermende werking. Hetzelfde geldt voor tuininrichting, bomen en bijgebouwen. Hiermee werd overigens al van de voorgaande VNG-modelverordeningen afgeweken. Veel gemeenten laten zowel het exterieur als het interieur onder de beschermende werking vallen.
Bij rijks beschermde monumenten – die zwaarder beschermd worden – is dit wel het geval en valt zowel het exterieur als het interieur automatisch onder de beschermende werking.
Indien dit onder de voorgestelde Erfgoedverordening ook bij de aanwijzing van gemeentelijke monumenten ook automatisch zou gaan gelden brengt dit allerlei praktische en juridische problemen met zich mee. Hoe om te gaan met waardevolle interieurelementen van reeds aangewezen gemeentelijke monumenten? Via het overgangsrecht zouden immers alle bepalingen van de voorgestelde verordening direct van toepassing zijn op reeds aangewezen gemeentelijke monumenten. Als deze interieurelementen niet worden geïnventariseerd en gedocumenteerd heeft bescherming sowieso geen zin. Dit vormt tegelijkertijd voor burgers en gemeente een

GRIFFIE
Bergen op Zoom

behoorlijke lastenverzwaring omdat er veel meer omgevingsvergunningen verleend moeten worden bij verbouwingen etc. Consequentie is van het niet automatisch beschermen van het interieur is wel dat voor liefgenomen moet worden dat bepaalde elementen verloren kunnen gaan.

Artikel 13 Instandhoudingsplicht
Dit artikel wordt in de VNG-modelverordening niet aangeduid als facultatief maar zo kan het wel worden opgevat. Er zijn gemeenten die de instandhoudingsplicht niet hebben opgenomen vanwege de administratieve last. Deze bepaling biedt immers een grondslag voor verzoeken tot handhaving van belanghebbenden. Daarnaast kan het eigenaars van monumentenpanden ook op kosten jagen. Dit zou voor bezitters van gemeentelijke monumenten die over onvoldoende middelen beschikken wellicht verstrekkende gevolgen kunnen hebben. Zeker als vanuit de overheid geen subsidiemogelijkheid geboden wordt bij herstel- of onderhoudswerkzaamheden. Deze subsidiemogelijkheid zijn er in onze gemeente wel, zij het beperkt. De instandhoudingsplicht zou onzes inziens zwaarder moeten wegen dan de eventuele nadelen die het bezit van een monument voor de eigenaar heeft. Derhalve wordt voorgesteld om de instandhoudingsplicht naar analogie van artikel 11 van de Monumentenwet 1988 (oud) zoals geldt ten aanzien van rijksmonumenten te handhaven.

Artikel 14 Omgevingsvergunning gemeentelijk monument
Dit artikel bepaalt wanneer op grond van artikel 2.2 van de Wabo een vergunningplicht geldt. Hierbij kan in de Erfgoedverordening worden bepaald dat op het verbod om zonder omgevingsvergunning een monument te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen uitzonderingen mogelijk zijn. Hierbij moet dan bijvoorbeeld worden gedacht aan de uitvoering van normaal onderhoud voor zover detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur van het monument niet wijzigen, en voor zover de aanleg van een tuin, park of andere aanleg, niet wijzigt, of inpandige veranderingen van het monument, voor zover het een onderdeel daarvan betreft dat vanuit het oogpunt van monumentenzorg zonder betekenis is. Er wordt voorgesteld om dergelijke uitzonderingen op te nemen zodat regulier onderhoud – voor zover dat geen aantasting van het monument bewerkstelligd – niet onder de vergunningplicht valt en hiermee onnodige administratieve lasten worden voorkomen.

Artikel 23 Vangnet archeologie
Archeologie dient onderdeel uit te maken van bestemmingplannen. Het gaat dan om het opnemen van voorschriften over het graven c.q. roeren in de bodem in gebieden waar een bepaalde verwachtingswaarde geldt die veelal zijn gekoppeld aan een omgevingsvergunning voor een aanlegactiviteit. De meeste bestemmingsplannen bevatten inmiddels een archeologische paragraaf. Enkele oudere bestemmingsplannen nog niet. Er wordt dan ook geadviseerd om de vangnetbepaling op te nemen, zodat archeologie ook voor deze gevallen geregeld is. (*Bergen op Zoom kent overigens geen beschermde archeologische monumenten*)

Afgeweken van VNG-modelerfgoedverordening artikelsgewijs

De VNG-modelverordening is zoals gebruikelijk is als uitgangspunt genomen. Op de volgende punten is van het VNG-model afgeweken dan wel is een keuze gemaakt: artikel 1 (*Begripsbepalingen*) zijn toegevoegd de begrippen '*waarderingscriteria*' en '*WelstandsMonumentenCommissie*'; artikel 2 (*Gemeentelijk erfgoedregister*), tekst onder 2e lid, onder b geschrapt; artikel 3 en 4 (*Aanwijzen beschermde cultuurgoederen, wijzigen en*

GRIFFIE
Bergen op Zoom

intrekken) is facultatief, wordt voorgesteld om de mogelijkheid te houden om cultuurgoederen en verzamelingen aan te wijzen, 6e lid aan artikel 3 toegevoegd; artikel 5, 1e lid (*Aanwijzing als gemeentelijk monument*) tekstueel aangepast, verzoeken tot aanwijzen gemeentelijk monument op verzoek belanghebbenden, 3e lid toegevoegd; artikel 6 (*Voornemen tot aanwijzing en procedure*) 3e, 4e en 5e lid toegevoegd, gebruik waarderingscriteria en afdeling 3.4 van de Awb en de lex silencio zijn niet van toepassing verklaard op de aanwijzing als gemeentelijk monument; artikel 8 (*Advies WelstandsMonumentenCommissie*) is de naam van de commissie gewijzigd in WelstandsMonumentenCommissie; artikel 9, 1e lid (*Beslistermijn en inhoud aanwijzingsbesluit*) beslistermijn opgenomen van 26 weken; artikel 10 (*Bekendmaking aanwijzingsbesluit aan rechthebbenden en inschrijving*) 3e lid toegevoegd inzake inschrijving Wkpb-register; artikel 11, 1e lid (*Aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument*) naam commissie gewijzigd; artikel 12, 4e lid toegevoegd (*Wijziging gemeentelijk erfgoedregister, vervallen aanwijzing monument*) inschrijving Wkpb-register; artikel 14 (*Omgevingsvergunning gemeentelijk monument*), 4e, 5e , 6e en 7e lid toegevoegd verplichte toets door WelstandsMonumentenCommissie bij aanvragen omgevingsvergunning voor in enig opzicht wijzigen van een monument en de termijn voor het uitbrengen van advies; artikel 15 (*Intrekken van de omgevingsvergunning*), onderdeel c toegevoegd dat voorafgaand aan een intrekkingsbesluit de eigenaar en/of rechthebbende wordt gehoord; artikel 17 (*Advies omgevingsvergunning rijksmonument*), naam commissie gewijzigd en 2e lid toegevoegd inzake termijn advisering; artikel 18, 2e lid (*Aanwijzing als beschermd gemeentelijk stads- en dorpsgezicht*), naam gewijzigd in WelstandsMonumentenCommissie, 3e lid termijn van 26 weken ingevoegd; artikel 22 1e en 2e lid (*Toezichthouders*) redactioneel aangepast; artikel 24, 25 en 26 (*Intrekken oude verordening, overgangsrecht, inwerkingtreding en citeertitel*) redactioneel aangepast.

De toelichting bij de VNG-modelerfgoedverordening is eveneens aangepast aan de hierboven weergegeven wijzigingen.

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

De loco-secretaris,

Dhr. Th. J.M. Wingens MPA

De burgemeester,

Dhr. dr. F.A. Petter

GRIFFIE 8
Bergen op Zoom

Gemeente Bergen op Zoom

RVB17-0005

Raadsvoorstel

De raad van de gemeente Bergen op Zoom;

gezien het voorstel van het college van 21 maart 2017, nr. RVB17-0005;

gelet op de artikelen 3.16 en 9.1 van de Erfgoedwet, gelezen in samenhang met de artikelen 12, 15 en 38 van de Monumentenwet 1988 en de artikelen 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

BESLUIT:

De Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017 vast te stellen.

ERFGOEDVERORDENING BERGEN OP ZOOM 2017

§ 1. Algemeen

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze verordening en de daarop berustende voorschriften wordt, tenzij anders is bepaald, verstaan onder:

- gemeentelijk monument: monument of archeologisch monument dat is ingeschreven in het gemeentelijk erfgoedregister;
- minister: Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
  omgevingsvergunning: omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- stads- en dorpsgezichten: groepen van onroerende zaken die van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang dan wel hun wetenschappelijke of cultuurhistorische waarde en in welke groepen zich één of meer monumenten bevinden.
- waarderingscriteria: een door burgemeester en wethouders vastgestelde criteria om de bepalen of een object in aanmerking komt voor een gemeentelijke monumentenstatus, opgenomen als bijlage 1 bij deze verordening.
- WelstandsMonumentenCommissie: adviescommissie als bedoeld in artikel 8, eerste lid van deze verordening.

Artikel 2. Gemeentelijk erfgoedregister

1. Burgemeester en wethouders houden een door eenieder te raadplegen gemeentelijk register bij van krachtens deze verordening onherroepelijk aangewezen cultureel erfgoed (gemeentelijk erfgoedregister).
2. Het gemeentelijk erfgoedregister bevat gegevens over de inschrijving en ter identificatie van het aangewezen gemeentelijk cultureel erfgoed.

GRIFFIE Bergen op Zoom

§ 2. Aanwijzing van beschermde gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen

Artikel 3. Aanwijzing als beschermd gemeentelijke cultuurgoeder of beschermde gemeentelijke verzameling

1. Burgemeester en wethouders kunnen ambtshalve besluiten een cultuurgoed dat van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis of uitzonderlijke schoonheid is en dat als onvervangbaar en onmisbaar behoort te worden behouden voor het gemeentelijk cultuurbezit en dat in eigendom is van de gemeente of dat aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd aan te wijzen als beschermd gemeentelijk cultuurgoed.
2. Burgemeester en wethouders kunnen ambtshalve besluiten een verzameling van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis, die als geheel of door een of meer van de cultuurgoederen die een wezenlijk onderdeel van de verzameling zijn, als onvervangbaar en onmisbaar behoort te worden behouden voor het gemeentelijk cultuurbezit en die in eigendom van de gemeente is of die aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd aan te wijzen als beschermde gemeentelijk verzameling.
3. Voor de aanwijzing van een cultuurgoed dat of een verzameling die aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd is toestemming van de eigenaar vereist.
4. Over het voornemen van een aanwijzing, bedoeld in het eerste of tweede lid, alsmede over de vervreemding van een beschermd gemeentelijk cultuurgoed of een beschermde gemeentelijke verzameling of over het afstand doen van de zorg daarvoor vragen burgemeester en wethouders advies aan een commissie als bedoeld in artikel 4.18 van de Erfgoedwet.
5. Dit artikel is niet van toepassing op:
    a. beschermde cultuurgoederen en beschermde verzamelingen als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet, en;
    b. cultureel erfgoed dat is aangewezen op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.
6. Burgemeester en wethouders kunnen criteria vaststellen op grond waarvan tot aanwijzing als bedoeld in het eerste lid wordt overgegaan.

Artikel 4. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als beschermd gemeentelijke cultuurgoed of beschermde gemeentelijke verzameling

1. Burgemeester en wethouders kunnen een besluit tot aanwijzing als bedoeld in artikel 3, eerste of tweede lid, ambtshalve wijzigen of intrekken. Artikel 3, vierde lid, is hierop van overeenkomstige toepassing, tenzij het een aanpassing van ondergeschikte betekenis betreft of het cultuurgoed of de verzameling waarop de aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan.
2. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het cultuurgoed of de verzameling waarop de aanwijzing betrekking heeft wordt aangewezen als:

GRIFFIE Bergen op Zoom

a. beschermd cultuurgoed of beschermde verzameling als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet, of
b. beschermd cultureel erfgoed op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.

3. Zodra de wijziging, intrekking of het vervallen van een aanwijzing onherroepelijk is geworden wordt dat onverwijld bijgehouden in het gemeentelijk erfgoedregister.

§ 3. Aanwijzing gemeentelijk monument

Artikel 5. Aanwijzing als gemeentelijk monument

1. Burgemeester en wethouders kunnen al dan niet op verzoek van een belanghebbende besluiten een gemeentelijk (archeologisch) monument, zijnde een gebouw, bouwwerk, object, tuin of park, dat van bijzonder belang is voor de gemeente vanwege zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde, aan te wijzen als beschermd gemeentelijk (archeologisch) monument.
2. Dit artikel is niet van toepassing op:
   a. rijksmonumenten, en
   b. monumenten en archeologische monumenten die zijn aangewezen op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.
3. De aanwijzing als bedoeld in het eerste lid heeft uitsluitend betrekking op het exterieur. Beschermingswaardige elementen uit het interieur, bijgebouwen dan wel andere constructies, vallen uitsluitend onder de beschermende werking van de aanwijzing indien deze uit het oogpunt van cultureel erfgoed van bijzondere betekenis zijn en als zodanig expliciet zijn aangeduid en omschreven in de redengevende beschrijving.

Artikel 6. Voornemen tot aanwijzing en procedure

1. Een voornemen om toepassing te geven aan artikel 5 wordt door burgemeester en wethouders schriftelijk bekendgemaakt aan alle zakelijk gerechtigden op de onroerende zaak die vermeld staan in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Kadasterwet.
2. Voordat een kerkelijk monument wordt aangewezen, voeren burgemeester en wethouders overleg over het voornemen met de eigenaar.
3. Voorafgaand aan het voornemen tot aanwijzing wordt een redengevende beschrijving opgesteld en wordt het object beoordeeld aan de hand van een door burgemeester en wethouders vastgestelde waarderingscriteria.
4. Indien de score minimaal 78 punten bedraagt komt het monument in aanmerking voor aanwijzing.
5. Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing.
6. Paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing.

GRIFFIE Bergen op Zoom

Artikel 7. Voorbescherming

1. De bescherming van paragraaf 4 is van overeenkomstige toepassing op het monument of archeologisch monument ten aanzien waarvan een voornemen als bedoeld in artikel 6 is bekendgemaakt.
2. De voorbescherming, bedoeld in het eerste lid, vervalt op het moment van inschrijving van de aanwijzing in het gemeentelijk erfgoedregister of op het moment waarop het aanwijzingsbesluit wordt herroepen of door de bestuursrechter wordt vernietigd.

Artikel 8. Advies WelstandsMonumentenCommissie

1. Burgemeester en wethouders vragen over het voornemen om toepassing te geven aan artikel 5 advies aan de WelstandsMonumentenCommissie waarbinnen enkele leden deskundig zijn op het gebied van de monumentenzorg. Leden van de WelstandsMonumentenCommissie maken geen deel uit van het gemeentebestuur.
2. De WelstandsMonumentenCommissie betrekt in ieder geval de leden die deskundig zijn op het gebied van de monumentenzorg bij het advies.
3. De WelstandsMonumentenCommissie brengt binnen 12 weken na ontvangst van de adviesaanvraag omtrent de aanwijzing als gemeentelijk monument schriftelijk en deugdelijk gemotiveerd advies uit.

Artikel 9. Beslistermijn en inhoud aanwijzingsbesluit

1. Op een aanvraag om aanwijzing dient te worden besloten binnen 26 weken na de dag van ontvangst van het verzoek om aanwijzing of bij het ontbreken van een aanvraag binnen 26 weken, de dag nadat schriftelijk een voornemen als bedoeld in artikel 6, eerste lid is uitgedaan.
2. De aanwijzing bevat in ieder geval de plaatselijke aanduiding van het gemeentelijke monument, de datum van aanwijzing, de kadastrale aanduiding en een beschrijving van het gemeentelijke monument.

Artikel 10. Bekendmaking aanwijzingsbesluit aan rechthebbenden en inschrijving

1. De aanwijzing wordt schriftelijk bekendgemaakt aan alle zakelijk gerechtigden op de onroerende zaak die vermeld staan in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Kadasterwet.
2. Zodra een aanwijzing onherroepelijk is geworden wordt deze onverwijld opgenomen in het gemeentelijk erfgoedregister.
3. De aanwijzing wordt tevens ingeschreven in het Wkpb-register.

Artikel 11. Aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument

1. In een spoedeisend geval kunnen burgemeester en wethouders een monument of archeologisch monument aanwijzen als voorlopig gemeentelijk monument. In afwijking van artikel 8 wordt in dat geval

GRIFFIE Bergen op Zoom

aan de WelstandsMonumentenCommissie advies gevraagd over de vastgestelde aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument.
2. Een aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument vervalt na 26 weken of zoveel eerder als burgemeester en wethouders een besluit hebben genomen over de aanwijzing, bedoeld in artikel 5.
3. Paragraaf 4 is van overeenkomstige toepassing vanaf het moment dat belanghebbenden schriftelijk in kennis worden gesteld van het besluit van burgemeester en wethouders tot aanwijzing van het monument of archeologisch monument als voorlopig gemeentelijk monument. Artikel 10 is van overeenkomstige toepassing op deze aanwijzing.

Artikel 12. Wijziging gemeentelijk erfgoedregister, vervallen aanwijzing monument

1. Burgemeester en wethouders kunnen ten aanzien van gemeentelijke monumenten en voorlopige gemeentelijke monumenten ambtshalve wijzigingen aanbrengen in het gemeentelijk erfgoedregister.
2. Als de wijziging ziet op het schrappen uit het register is paragraaf 3 van overeenkomstige toepassing, tenzij het monument of het archeologisch monument waarop de aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan.
3. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het monument of het archeologisch monument waarop de aanwijzing betrekking heeft is ingeschreven in het rijksmonumentenregister of een provinciaal erfgoedregister als bedoeld in artikel 3.17, derde lid, van de Erfgoedwet. Het vervallen van de aanwijzing wordt onverwijld bijgehouden in het gemeentelijk erfgoedregister.
4. De wijziging wordt in het Wkpb-register verwerkt.

§ 4. Bescherming gemeentelijk monument

Artikel 13. Instandhoudingsplicht gemeentelijk monument

Het is verboden een gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen, of daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is.

Artikel 14. Omgevingsvergunning gemeentelijk monument

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders een gemeentelijk monument:
    a. te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen, of
    b. te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:

GRIFFIE Bergen op Zoom

a. de uitvoering van normaal onderhoud, voor zover detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur van het monument niet wijzigen, en voor zover de aanleg van een tuin, park of andere aanleg, niet wijzigt, of
b. inpandige veranderingen van het monument, voor zover het elementen betreft die niet zijn beschreven in de redengevende beschrijving.

3. Burgemeester en wethouders kunnen in het belang van de monumentenzorg nadere regels stellen met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden aan een gemeentelijk monument. Deze regels kunnen mede inhouden een vrijstelling van het verbod, bedoeld in het eerste lid, of een plicht tot het melden van handelingen bedoeld in het tweede lid.
4. Bij de beoordeling omtrent de aanvraag om omgevingsvergunning wordt de redengevende beschrijving van het monument als uitgangspunt genomen.
5. Bij de beoordeling omtrent de aanvraag om omgevingsvergunning kan, indien de redengevende beschrijving onvoldoende aanknopingspunten bevat, een bouwhistorisch onderzoek worden verlangd.
6. Burgemeester en wethouders zenden onverwijld een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om omgevingsvergunning voor een gemeentelijk monument aan de gemeentelijke adviescommissie voor advies.
7. De termijn waarbinnen advies door de WelstandsMonumentenCommissie wordt uitgebracht bedraagt 2 weken vanaf het moment dat het plan in haar vergadering is behandeld.

Artikel 15. Intrekken van de omgevingsvergunning

1. De omgevingsvergunning, bedoeld in artikel 14, eerste lid, kan door burgemeester en wethouders worden ingetrokken:
   a. als de verlening berust op onjuiste of onvolledige gegevens en de juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid;
   b. voor zover veranderde omstandigheden of feiten met betrekking tot de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is verleend, zich in overwegende mate tegen voortzetting of ongewijzigde voortzetting van die activiteit verzetten.
   c. voorafgaand aan de intrekking wordt de eigenaar en/of rechthebbende gehoord.

Artikel 16. Weigeringsgronden

1. De vergunning kan slechts worden verleend als het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet.
2. Een omgevingsvergunning voor een kerkelijk monument wordt niet verleend zonder overeenstemming met de eigenaar.

§ 5. Rijksmonumenten

GRIFFIE Bergen op Zoom

Artikel 17. Advies omgevingsvergunning rijksmonument

1. Burgemeester en wethouders zenden onverwijld een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om omgevingsvergunning voor een rijksmonument als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor advies aan de WelstandsMonumentenCommissie, bedoeld in artikel 8, eerste lid. Artikel 8, tweede is van overeenkomstige toepassing.
2. De termijn waarbinnen advies door de WelstandsMonumentenCommissie wordt uitgebracht bedraagt 2 weken vanaf het moment dat het plan in haar vergadering is behandeld.

§ 6. Gemeentelijke stads- en dorpsgezichten

Artikel 18. Aanwijzing als beschermd gemeentelijk stads- en dorpsgezicht

1. De gemeenteraad kan, op voorstel van burgemeester en wethouders, stads- en dorpsgezichten aanwijzen als beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht.
2. Burgemeester en wethouders zenden het voorstel voor advies aan de WelstandsMonumentenCommissie. Artikel 8, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
3. De gemeenteraad beslist binnen 26 weken na verzending van het voorstel, bedoeld in het tweede lid.
4. Een aangewezen gemeentelijk stads- of dorpsgezicht wordt onverwijld opgenomen in het gemeentelijk erfgoedregister.
5. De gemeenteraad stelt ter bescherming van een op grond van het eerste lid aangewezen beschermd stads- of dorpsgezicht een bestemmingsplan vast als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening. Bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd stads- en dorpsgezicht kan hiertoe een termijn worden gesteld.
6. Bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd stads- of dorpsgezicht wordt bepaald of en in hoeverre geldende bestemmingsplannen als beschermend plan in de zin van het vorige lid kunnen worden aangemerkt, dan wel of een beheersverordening als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening kan worden vastgesteld.
7. Als een bestemmingsplan als bedoeld in het vijfde of zesde lid, opnieuw moet worden vastgesteld ingevolge artikel 3.1, tweede lid, van de Wet ruimtelijke ordening, kan de gemeenteraad in afwijking van artikel 3.1, eerste lid, van die wet, voor het desbetreffende gebied een beheersverordening als bedoeld in die wet vaststellen.]
8. Dit artikel is niet van toepassing op beschermde stads- en dorpsgezichten die zijn aangewezen op grond van artikel 35, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 of een provinciale verordening als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Artikel 19. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als beschermd gemeentelijke stads- en dorpsgezicht

GRIFFIE

1. De gemeenteraad kan, op voorstel van burgemeester en wethouders, een besluit tot aanwijzing als bedoeld in artikel 18, eerste lid, wijzigen of intrekken. Artikel 18, tweede en derde lid, is hierop van overeenkomstige toepassing, tenzij het een aanpassing van ondergeschikte betekenis betreft of het stads- en dorpsgezicht waarop aanwijzing betrekking heeft heeft als zodanig is tenietgegaan.
2. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het stads- en dorpsgezicht waarop de aanwijzing betrekking heeft wordt aangewezen als:
    a. beschermd stads- en dorpsgezicht als bedoeld in artikel 35, eerste lid, van de Monumentenwet 1988, of
    b. beschermd stads- en dorpsgezicht op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
3. Zodra de wijziging, intrekking of het vervallen van een aanwijzing onherroepelijk is geworden wordt dat onverwijld bijgehouden in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 20. Verbodsbepaling en aanvraag vergunning

1. Het is in een beschermd gemeentelijk stads- of dorpsgezicht verboden om zonder omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, een bouwwerk te slopen.
2. De omgevingsvergunning kan in ieder geval worden geweigerd als naar het oordeel van burgemeester en wethouders niet aannemelijk is dat op de plaats van het te slopen bouwwerk een ander bouwwerk kan of zal worden gebouwd.
3. De artikelen 15 en 16 zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het slopen ingevolge een verplichting als bedoeld in de artikelen 13, 13a of 13b van de Woningwet.

§ 7. Handhaving en toezicht

Artikel 21. Strafbepaling

Degene die handelt in strijd met artikel 13 of het bepaalde krachtens artikel 14, derde lid, van deze verordening wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden.

Artikel 22. Toezichthouders

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast toezichthouders van het met handhaving of vergunningen belaste organisatieonderdelen van de gemeente Bergen op Zoom.
2. Burgemeester en wethouders kunnen daarnaast andere ambtenaren met dit toezicht belasten.

GRIFFIE Bergen op Zoom

§ 8. Vangnet archeologie

Artikel 23. Vangnet archeologie

1. Het is verboden de bodem te verstoren in een archeologisch monument of een gebied waar archeologische vondsten worden verwacht als in het daar vigerende bestemmingsplan niet is voldaan aan artikel 3.1.6, vijfde lid, van het Besluit ruimtelijke ordening, tenzij:
    a. voor de activiteit een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.12, eerste of tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is verleend;
    b. het de verstoring betreft van een archeologisch monument of verwachtingsgebied dat is aangegeven op de provinciale archeologische monumentenkaart of de landelijke indicatieve kaart van archeologische waarden en het verrichten van de activiteiten geen strijd oplevert met door burgemeester en wethouders vastgestelde regels over de toegestane mate van verstoring;
    c. de activiteit plaatsvindt op basis van een deugdelijke beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening wordt gehouden en onevenredige schade voor archeologische waarden wordt voorkomen, of
    d. met een vooronderzoek is aangetoond dat er geen archeologische waarden aanwezig zijn.
2. Burgemeester en wethouders kunnen nadere regels stellen over het verrichten van archeologisch onderzoek.

§ 9. Slotbepalingen

Artikel 24. Intrekken oude verordening

De Erfgoedverordening gemeente Bergen op Zoom 2010, vastgesteld op 24 februari 2010, wordt ingetrokken op het moment dat de Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017 in werking treedt.

Artikel 25. Overgangsrecht

1. Een krachtens de "Erfgoedverordening gemeente Bergen op Zoom 2010" aangewezen en geregistreerd gemeentelijke monument, worden geacht aangewezen en geregistreerd te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
2. Aanvragen om vergunningen die zijn ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de "Erfgoedverordening gemeente Bergen op Zoom 2010".

GRIFFIE Bergen op Zoom

Artikel 26. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt ingevolge artikel 142 van de Gemeentewet in werking met ingang van de achtste dag na die van bekendmaking.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: **"Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017"**.

GRIFFIE

TOELICHTING BIJ DE ERFGOEDVERORDENING BERGEN OP ZOOM 2017

ALGEMEEN DEEL

Inleiding

Het gemeentelijk erfgoedbeleid verandert. Vooral de bundelingen van wetgeving in één Erfgoedwet en de verwachte invoering van de Omgevingswet stimuleren zowel een meer integraal gemeentelijk erfgoedbeleid als de erkenning dat erfgoed een integraal onderdeel is van (de kwaliteit van) de fysieke leefomgeving. Door de invoering van deze twee wetten is het bereik van de gemeentelijke Erfgoedverordening in vergelijking met de voorgaande verordening zowel breder – het betreft nu monumenten én cultuurgoederen – als smaller: belangrijke fysieke onderwerpen zoals de aanwijzing of bescherming van stads- en dorpsgezichten of archeologische waarden en verwachtingen worden steeds minder geregeld via een verordening en meer via het bestemmingsplan en straks, onder de Omgevingswet, het omgevingsplan. Per saldo leidt een en ander tot een vereenvoudigde Erfgoedverordening.
De Erfgoedverordening wordt vernieuwd vanwege de invoering van de nieuwe Erfgoedwet, per 1 juli 2016. De Erfgoedwet vervangt en integreert verschillende wettelijke regelingen op het gebied van het cultureel erfgoed. Naast de Erfgoedwet wordt besluitvorming over cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving op termijn geregeld via de Omgevingswet. De Erfgoedwet anticipeert op de invoering van de Omgevingswet door overgangsrecht als gevolg waarvan delen van de Monumentenwet 1988 van kracht blijven, tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarom is deze verordening zowel gebaseerd op de Erfgoedwet als op de Monumentenwet 1988.
In de Omgevingswet zal materieel gezien het bestaande stelsel van monumenten- en sloopvergunningen nagenoeg één-op-één worden overgenomen. Wel vindt op een aantal wetstechnische, procedurele en inhoudelijke punten stroomlijning plaats, die samenhangt met de samenvoeging met andere stelsels en de achterliggende vereenvoudigingsgedachte. Ook bepalingen over taken en bevoegdheden van de gemeentelijke monumentencommissies, de aanwijzing van beschermde stads- en dorpsgezichten en in dat kader het opstellen van beschermende bestemmingsplannen (straks omgevingsplannen) en de bepalingen over de archeologische monumentenzorg in bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen zullen overgaan naar de Omgevingswet.

Reikwijdte

De Erfgoedwet integreert de Regeling materieelbeheer museale voorwerpen 2013, de Wet verzelfstandiging museale diensten, de Monumentenwet 1988 (Mw 1988), de Wet tot behoud van cultuurbezit (Wbc), de Uitvoeringswet UNESCO-verdrag 1970 inzake onrechtmatige invoer, uitvoer of eigendomsoverdracht van cultuurgoederen en de Wet tot teruggave cultuurgoederen afkomstig uit bezet gebied. In aansluiting op de Erfgoedwet is gekozen voor een brede Erfgoedverordening die conform het begrip 'cultureel erfgoed' ziet op zowel onroerend cultureel erfgoed (monumenten) als roerend cultureel erfgoed (cultuurgoederen).
Deze verordening ziet in beginsel niet meer op archeologie. Archeologische waarden moeten worden geborgd via het ruimtelijke spoor (lees: de bestemmingsplannen en de afwijkvergunning op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 5.2 van het

GRIFFIE Bergen op Zoom

Besluit omgevingsrecht. Omdat er binnen de gemeente nog bestemmingsplannen zijn waarin de bescherming van archeologische monumenten niet is opgenomen, is in het overgangsrecht afzonderlijk in een vangnetbepaling voorzien (artikel 23).

Wettelijke grondslag
De grondslag voor deze verordening bestaat uit artikel 3.16 van de Erfgoedwet en, op de voet van het overgangsrecht van artikel 9.1 van de Erfgoedwet, de artikelen 12 ,15 en 38 van de Monumentenwet 1988. Deze laatste wetgeving blijft op grond van het overgangsrecht van de Erfgoedwet van kracht tot de invoering van de Omgevingswet. Daarnaast zijn ook de artikelen 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) van belang in verband met de bescherming van monumenten door middel van omgevingsvergunningen.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1. Begripsbepalingen
De wettelijke definities uit artikel 1.1 van de Erfgoedwet gelden onverkort voor de begrippen die gebruikt worden in deze verordening, nu deze verordening berust op artikel 3.16 van de Erfgoedwet en derhalve in samenhang met de Erfgoedwet moet worden gelezen. Artikel 1 van deze verordening bevat daarom uitsluitend de begrippen "gemeentelijk monument", "minister", "omgevingsvergunning" en "stads- en dorpsgezichten" waarvan de definitie moet worden omschreven of die kortheidshalve zijn gegeven en die niet reeds (in deze vorm) in artikel 1.1 van de Erfgoedwet zijn gegeven.
De voor deze verordening relevante begrippen uit de Erfgoedwet zijn:
- *archeologisch monument*: terrein dat deel uitmaakt van cultureel erfgoed vanwege de daar aanwezige overblijfselen, voorwerpen of andere sporen van menselijke aanwezigheid in het verleden, met inbegrip van die overblijfselen, voorwerpen en sporen;
- *archeologische vondst*: overblijfsel, voorwerp of ander spoor van menselijke aanwezigheid in het verleden afkomstig van een archeologisch monument;
- *beschermd cultuurgoed*: cultuurgoed dat:
    a. als zodanig is aangewezen op grond van artikel 3.7, eerste lid[, van de Erfgoedwet];
    b. voorkomt in een opsomming als bedoeld in artikel 3.7, derde lid[, van de Erfgoedwet]; of
    c. in geval van de aanwijzing van een beschermde verzameling op grond van artikel 3.8, eerste lid, [van de Erfgoedwet] zolang nog geen opsomming voor die verzameling is vastgesteld, redelijkerwijs onder de algemene omschrijving van die beschermde verzameling valt;
- *beschermde verzameling*: verzameling die is aangewezen op grond van artikel 3.7, tweede lid[, van de Erfgoedwet];
- *cultureel erfgoed*: uit het verleden geërfde materiële en immateriële bronnen, in de loop van de tijd tot stand gebracht door de mens of ontstaan uit de wisselwerking tussen mens en omgeving, die mensen, onafhankelijk van het bezit ervan, identificeren als een weerspiegeling en uitdrukking van zich voortdurend ontwikkelende waarden, overtuigingen, kennis en tradities, en die aan hen en toekomstige generaties een referentiekader bieden;
- *cultuurgoed*: roerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed;

GRIFFIE
Bergen op Zoom

- *kerkelijk monument*: monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging;
- *monument*: onroerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed;
- *normaal onderhoud*: noodzakelijke reguliere werkzaamheden die gericht zijn op het behoud van monumentale waarde;
- *rijksmonument*: monument of archeologisch monument dat is ingeschreven in het rijksmonumentenregister;
- *rijksmonumentenregister*: register als bedoeld in artikel 3.3 van de Erfgoedwet;
- *verzameling*: cultuurgoederen die uit cultuurhistorisch of wetenschappelijk oogpunt bij elkaar horen.
- *waarderingscriteria*: door burgemeester en wethouders vastgestelde criteria om de bepalen of een object in aanmerking komt voor een gemeentelijke monumentenstatus, opgenomen als bijlage 1 bij de verordening. Uit vaste rechtspraak volgt dat burgemeester en wethouders grote beoordelingsvrijheid toekomt bij het aanwijzen van gemeentelijke monumenten. Het aanwijsbesluit wordt in zoverre dan ook terughoudend door de rechter getoetst. Dit neemt niet weg dat besluiten zorgvuldig moeten worden afgewogen en zorgvuldig moeten worden voorbereid. Op basis van deze waarderingscriteria wordt bepaald of een object vanwege een bijzonder belang voor de gemeente door zijn schoonheid of betekenis voor de wetenschap dusdanige waardevol is dat het in aanmerking komt voor bescherming door het aan te wijzen als een gemeentelijk monument. Er worden punten toegekend voor de cultuurhistorische en architectonische waarden van een object alsmede de situering en de technische staat ervan. Een object komt in aanmerking voor aanwijzing als gemeentelijk monument, indien het wordt gewaardeerd met een score van minimaal 78 punten. Door de waarderingscriteria onderdeel uit te laten maken van de verordening, wordt inzichtelijker welke uitgangspunten aan het besluit tot aanwijzing ten grondslag liggen. Tevens wordt hiermee meer uniformiteit in de aanwijsprocedures bewerkstelligd. De rechtspraak verlangt dat duidelijk is welke uitgangspunten aan het besluit tot aanwijzing ten grondslag liggen (zie de uitspraak van 24 oktober 2012, nr. 201204604/1/A2). De waarderingscriteria vormen samen met de redengevende beschrijving en het advies van de WelstandsMonumentenCommissie onderdeel van het aanwijsbesluit.
- *WelstandsMonumentenCommissie*: adviescommissie als bedoeld in artikel 8, eerste lid van deze verordening. Door dit op te nemen in de begripsbeschrijvingen hoeft in de artikelen niet steeds de verwijzing te worden gemaakt naar artikel 8, eerste van de verordening.

Artikel 2. Gemeentelijk erfgoedregister
Het gemeentelijk erfgoedregister heeft betrekking op al het (beschermd) gemeentelijk aangewezen cultureel erfgoed als dat krachtens deze verordening is gebeurd. Het gaat om door het gemeentebestuur zelf aangewezen monumenten, stads- of dorpsgezichten of cultuurgoederen. Daarnaast is in het tweede lid geregeld dat ook informatie over rijksmonumenten die in de gemeente zijn gelegen in het gemeentelijk erfgoedregister worden opgenomen. Op grond van de Erfgoedwet ontvangen burgemeester en wethouders deze informatie in afschrift van de minister bij de inschrijving in het rijksmonumentenregister.
Dit artikel geeft uitvoering aan de verplichting van artikel 3.16, derde lid, van de Erfgoedwet en is daarmee van toepassing op al het cultureel erfgoed, ongeacht of het om onroerende of roerende zaken gaat, dat is aangewezen op grond van deze verordening.

GRIFFIE
Bergen op Zoom

Het woord "onherroepelijk" betekent hier dat tegen de aanwijzing geen rechtsmiddelen (bezwaar, beroep of hoger beroep) zijn ingesteld of dat het beroep en/of hoger beroep is afgewezen.

Artikel 3. Aanwijzing als beschermd gemeentelijke cultuurgoederen of beschermde gemeentelijke verzameling

Dit artikel maakt het mogelijk dat topstukken van het gemeentelijk cultuurbezit worden aangewezen als beschermde gemeentelijke cultuurgoederen of beschermde gemeentelijke verzamelingen, voor zover deze niet al voor het Nederlandse cultuurbezit als beschermde cultuurgoederen zijn aangewezen door de minister op grond van artikel 3.7 van de Erfgoedwet of door gedeputeerde staten op grond van de provinciale erfgoedverordening krachtens artikel 3.17 van de Erfgoedwet. De formele gevolgen van een aanwijzing van een cultuurgoed of verzameling als beschermd gemeentelijk cultuurgoed of beschermde gemeentelijke verzameling zijn beperkt: ingevolge artikel 2 van deze verordening zullen ze ingeschreven dienen te worden in het gemeentelijk erfgoedregister en er geldt op grond van het derde lid, in aanvulling op artikel 4.18 van de Erfgoedwet, een adviesverplichting bij een eventuele vervreemding daarvan door de gemeente of wanneer de gemeente afstand wil doen van het eigendom of de zorg voor het cultuurgoed of de verzameling die aan haar was toevertrouwd. De aanwijzing heeft daarnaast vooral een symbolische betekenis en geeft uitdrukking aan het belang dat de gemeente stelt in het betreffende cultuurgoed of de betreffende verzameling.
De aanwijzing van beschermde gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen kan uitsluitend betrekking hebben op cultuurgoederen en verzamelingen die in eigendom zijn van de gemeenten of cultuurgoederen en verzamelingen waarvan de zorg aan de gemeente is toevertrouwd. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij cultuurgoederen die door de gemeente in bruikleen zijn verkregen uit collecties van derden. Voor aanwijzing van dergelijke cultuurgoederen is overeenstemming met de eigenaar een vereiste. Burgemeester en wethouders moeten voorts in het geval van een schenking, erfstelling, legaat of aankoop eventuele beperkende of andere juridische voorwaarden in acht nemen.
Er kan op grond van deze verordening geen sprake zijn van de aanwijzing van cultuurgoederen van derden als beschermde gemeentelijke cultuurgoederen of verzamelingen, zonder toestemming van de eigenaar. Er bestaat onvoldoende wettelijke grondslag om bij verordening een juridisch beschermingsregime eenzijdig aan een andere eigenaar op te leggen, zoals dat geldt voor de op rijksniveau beschermde cultuurgoederen (zie Hoofdstuk 4 van de Erfgoedwet). Van een eventuele aanwijzing zou daardoor geen enkele beschermde werking uitgaan. Daarom is ervan afgezien een aanwijzingsbevoegdheid voor burgemeester en wethouders te creëren.
Zesde lid
Burgemeester en wethouders hebben de mogelijkheid om criteria vast te stellen op grond waarvan tot aanwijzing van collecties en cultuurgoederen wordt overgegaan.

Artikel 4. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als beschermd gemeentelijke cultuurgoed of beschermde gemeentelijke verzameling

Dit artikel bepaalt o.a. dat bij wijziging (van niet-ondergeschikte aard) van een aanwijzing en bij intrekking van de status als beschermd gemeentelijke cultuurgoed of beschermde gemeentelijke verzameling dezelfde adviesprocedure geldt als bij onder meer de aanwijzing daarvan; over het voornemen daartoe vragen burgemeester en wethouders advies aan een commissie als bedoeld in artikel 4.18 van de Erfgoedwet. Bij een wijziging van ondergeschikte betekenis kan o.a. gedacht worden aan de plaatsaanduiding i.v.m. verhuizing van

GRIFFIE
Bergen op Zoom

een cultuurgoed naar een andere locatie ter plekke of omdat het in tijdelijke bruikleen wordt gegeven aan een museum. Voorts is hier bepaald dat een aanwijzing vervalt zodra het cultuurgoed of de verzameling waarop de aanwijzing betrekking door de minister op een provincie wordt aangewezen als beschermd cultuurgoed of beschermde verzameling.

Artikel 5. Aanwijzing als gemeentelijk monument
Dit artikel regelt de toekenning van de status van gemeentelijk monument aan een monument of archeologisch monument (een tuin en een park vallen binnen het begrip 'monument', natuurlandschap niet) ambtshalve of op verzoek van een belanghebbende als bedoeld in artikel 1:2 van de Algemene wet bestuursrecht. De aanwijzing vergt een belangenafweging tussen het met de aanwijzing te dienen belang en de overige bij de aanwijzing betrokken belangen, waaronder planologische en/of economische belangen of het gebruik van het monument of archeologisch monument. Deze formulering is ontleend aan artikelen 3.1, eerste lid, en 3.16, tweede lid, van de Erfgoedwet.
Burgemeester en wethouders hebben beleidsvrijheid bij de aanwijzing van een monument of archeologisch monument als beschermd gemeentelijk monument; er geldt bovendien niet zoiets als de voorheen gehanteerde vijftigjarengrens voor monumenten. Bij de afweging van belangen die daarbij een rol spelen moeten ook de belangen van het gebruik ten opzichte van de te beschermen monumentale waarde uitdrukkelijk en gemotiveerd naar voren komen. Bij de voorbereiding van een aanwijzing moeten deze belangen derhalve in concreto worden onderzocht. Artikel 2 van de oude verordening (vergelijkbaar met het oude artikel 2, eerste lid, van de Monumentenwet 1988) over het gebruik van het monument, keert echter niet terug in deze verordening. Voor de aanwijzing als gemeentelijk monument voegt de bepaling over het gebruik van het (archeologisch) monument geen belang toe dat niet al op grond van artikel 3:4, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) dient te worden meegewogen. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State gaat het bij een besluit over de aanwijzing als beschermd monument om de afweging van het algemeen belang dat is gemoeid met de bescherming van het cultureel erfgoed tegen de belangen die de eigenaar heeft bij al dan niet aanwijzing. Het gebruik van het monument wordt beschouwd als een aspect van de belangen van de eigenaar en behoeft daarom niet afzonderlijk te worden benoemd.
Derde lid
Gelijk aan de Erfgoedverordening uit 2010 wordt voorgesteld om alleen het exterieur van gemeentelijke monumenten onder de beschermende werking van de aanwijzing te laten vallen, tenzij in het aanwijzingsbesluit of de redengevende beschrijving is opgenomen dat deze interieurelementen uit oogpunt van cultureel erfgoed van bijzondere betekenis zijn en bescherming toekomt. Onder exterieur dient in ieder geval te worden verstaan alle gevels in totaliteit (fundering, gevelbekleding, metselwerk/stenen, raam- en deurkozijnen, glas, schilderwerk en andere gevelelementen, verfraaiingen en afwerkingen van gevels) alsmede de verbindende onderdelen zoals de balk(vloer)constructie van begane grond en overige verdiepingen inclusief dragende muren. Verder dient onder exterieur te worden verstaan het dak, dat wil zeggen alle dakvlakken (de constructie, dakbeschot, dakbedekking, goten, gootbak, hemelwaterafvoer, schoorstenen, dakkapellen, dakvensters en en andere dakelementen, verfraaiingen en afwerkingen van het dak). Bij interieur moet dan bijvoorbeeld worden gedacht een plafonds, vloeren, balklagen, trappen en open haarden. Deze elementen vallen onder de huidige Erfgoedverordening dus niet automatisch onder de beschermende werking. Hetzelfde geldt voor tuininrichting, bomen en bijgebouwen. Bij rijks beschermde monumenten is dit wel het geval en valt zowel het exterieur als het interieur automatisch onder de beschermende werking.

GRIFFIE Bergen op Zoom

Artikel 6. Voornemen tot aanwijzing

Eerste lid

Ieder monument is gegeven de begripsbepaling van artikel 1.1 van de Erfgoedwet per definitie een onroerende zaak (het gebouw). Ieder archeologisch monument omvat ten minste één onroerende zaak (het terrein, dat vanwege en samen met de daar aanwezige overblijfselen, voorwerpen of andere sporen van menselijke aanwezigheid in het verleden, met inbegrip van die overblijfselen, voorwerpen en sporen, gegeven de begripsbepaling van artikel 1.1 van de Erfgoedwet wordt aangemerkt als archeologisch monument). Voor alle zakelijk gerechtigden op de betreffende onroerende zaken is ontvangst van het voornemen van een aanwijzing door burgemeester en wethouders van belang, niet alleen voor de eigenaar. Zie ook artikel 1, onder a, onderdeel 1, jo. artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Onder zakelijk gerechtigden vallen ook hypothecaire schuldeisers ten aanzien van de onroerende zaak.

Tweede lid

De aanwijzing van kerkelijke monumenten vereist voorafgaand overleg met de eigenaar. Het gaat dan per definitie om een monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging (artikel 1.1 van de Erfgoedwet). Dit lid stemt overeen met de vergelijkbare eis in artikel 3.1 van de Erfgoedwet en artikel 3.2a van de Wabo en doet recht aan de bijzondere positie van het kerkelijk monument als plaats voor het gezamenlijk belijden van godsdienst of levensovertuiging. Dit geldt naast de algemene regel van artikel 4:8 van de Awb op grond waarvan belanghebbenden zoals eigenaren moeten worden gehoord.

Derde lid

Alvorens wordt overgegaan tot het kenbaar maken van het voornemen tot aanwijzing dient te zijn onderzocht in hoeverre er een onroerende zaak monumentale waarden vertegenwoordigt die een monumentale status rechtvaardigen. Dit onderzoek bestaat minimaal uit het toetsen aan de waarderingscriteria als bedoeld in artikel 6, derde lid en het opstellen van een redengevende beschrijving. Indien noodzakelijk wordt bouwhistorisch onderzoek verricht.

Vierde lid

De Uniforme Uitgebreide Voorbereidingsprocedure, zoals opgenomen in Afdeling 3.4 Awb is op de aanwijzingsprocedure niet van toepassing verklaard. Dit is nu expliciet opgenomen in de verordening zelf omdat daar onder de vorige Erfgoedverordening onduidelijkheid over bestond. Dit betekent overigens ook dat geen ontwerpbeschikking ter visie wordt gelegd. Aan de eigenaar / rechthebbende wordt wel het voornemen tot aanwijzen kenbaar gemaakt en de mogelijkheid geboden om hierop te reageren. Het staat de eigenaar / rechthebbende vrij om hier gebruik van te maken. Het al dan niet gebruik maken van de mogelijkheid om een reactie te geven op het voornemen tot aanwijzing heeft geen gevolgen voor het gebruik kunnen maken van rechtsmiddelen (bezwaar, beroep en hoger beroep).

Artikel 7. Voorbescherming

Het kan wenselijk zijn ten aanzien van nog aan te wijzen gemeentelijke (archeologische) monumenten in voorbescherming te voorzien. Dat gebeurt met dit artikel. De voorbescherming start zodra burgemeester en

GRIFFIE
Bergen op Zoom

wethouders het voornemen tot aanwijzing hebben bekendgemaakt aan de zakelijk gerechtigden. De voorbescherming houdt dan in dat de onroerende zaak wordt beschermd tegen sloop en achteruitgang. Het verkrijgt als ware de fictieve status van reeds aangewezen gemeentelijk monument. Sloop of veranderen is dan alleen mogelijk met een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder b Wabo. Het is vergelijkbaar met de voorbescherming voor rijksmonumenten die voortvloeit uit artikel 5 van de Monumentenwet 1988 (dat, zoals dat luidde voor inwerkingtreding van Erfgoedwet, en tot inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft gelden voor rijksmonumenten).

Artikel 8. Advies WelstandsMonumentenCommissie
Artikel 15 van de Monumentenwet 1988 blijft van kracht tot de invoering van de Omgevingswet. Op grond van dat artikel dient ten minste in de onderhavige verordening te zijn geregeld de inschakeling van "een commissie op het gebied van de monumentenzorg die in elk geval tot taak heeft te adviseren over aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht." Hieraan wordt in dit artikel uitvoering gegeven. In Bergen op Zoom is deze adviestaak belegd bij de WelstandsMonumentenCommissie. Dit is een gecombineerde commissie die zowel adviseert over aspecten van welstand als bedoeld in artikel 12b van de Woningwet alsmede over de aanwijzingen van panden als gemeentelijk monument en te verlenen omgevingsvergunningen voor het in enig opzicht wijzigen of veranderen hiervan als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onder b Wabo. Binnen de WelstandsMonumentenCommissie zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg. De WelstandsMonumentenCommissie geeft een inhoudelijk oordeel over de aanwijzing als gemeentelijk monument op basis van de waarderingscriteria en de redengevende beschrijving.
Onder de Omgevingswet (artikel 17.9 van het wetsvoorstel zoals dat op 22 maart 2016 is aangenomen door de Eerste Kamer) zal een adviescommissie ingesteld moeten worden die tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit, voor zover het andere dan archeologische monumenten betreft. Ook daarbinnen dienen enkele leden deskundig te zijn op het gebied van monumentenzorg. Het gaat (onder de Omgevingswet) om een adviescommissie met een bredere taak voor de omgevingskwaliteit, waarin de erkenning ligt van het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. Het gaat daarbij (onder de Omgevingswet) zowel om de menselijke beleving van de fysieke leefomgeving als om de intrinsieke waarden die de maatschappij toekent aan de identiteit van gebieden en aan dier- en plantensoorten. De Omgevingswet maakt uitdrukkelijk een bredere taakstelling van deze commissie mogelijk.
De Monumentenwet 1988 laat de ruimte om voor de adviestaak voor monumenten de inschakeling te regelen van een commissie waaraan in de praktijk meer taken in de fysieke leefomgeving zijn toegedicht. Artikel 8 maakt daarvan gebruik om mogelijk te maken dat vooruitlopend op de Omgevingswet gewerkt kan worden met een bredere gemeentelijke "adviescommissie omgevingskwaliteit". Nu een voorwaarde van de Omgevingswet zal zijn dat geen leden van het gemeentebestuur deel uitmaken van deze commissie (onder de Monumentenwet 1988 geldt dat voor leden van het college van burgemeester en wethouders), is deze voorwaarde daartoe overgenomen in deze verordening.

Artikel 9. Beslistermijn en inhoud aanwijzingsbesluit
Wat betreft de termijn van 26 weken is aangesloten bij de termijn die gehanteerd wordt in de Erfgoedwet (artikel 3.2, derde lid). Deze termijn gaat in de dag nadat aan de eigenaar schriftelijk het voornemen is gestuurd om een

GRIFFIE
Bergen op Zoom

onroerende zaak aan te wijzen als bedoeld in artikel 6, eerste lid of in het geval van een verzoek van een belanghebbende tot aanwijzing de dag nadat het verzoek ontvangen is.

Artikel 10. Bekendmaking aanwijzingsbesluit aan rechthebbenden en inschrijving
Eerste lid
Dit artikel geldt naast de algemene verplichting tot bekendmaking van besluiten op basis van de Awb. Ontvangst van de aanwijzing door burgemeester en wethouders is voor alle zakelijk gerechtigden van belang, niet alleen voor de eigenaar. Zie ook artikel 1, onder a, onderdeel 1, jo. artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Op een aanwijzingsbesluit is deze wet ook van toepassing. Onder zakelijk gerechtigden vallen ook hypothecaire schuldeisers.
Tweede lid
De registratie van de aanwijzing in het gemeentelijk erfgoedregister is een louter administratieve verrichting en geen besluit.
Derde lid
Overigens zal van de aanwijzing ook inschrijving in het gemeentelijke beperkingenregister en in het kadaster plaatsvinden op grond van artikel 1, onder c en e, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Zie artikel 1, onder a, onderdeel 1, in samenhang met artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.

Artikel 11. Aanwijzing als voorlopig gemeentelijk monument
Dit artikel biedt burgemeester en wethouders de mogelijkheid om in spoedeisende gevallen een monument of archeologisch monument als gemeentelijk monument aan te wijzen. In dat geval wordt de adviescommissie zoals bedoeld in artikel 8 pas ingeschakeld na de voorlopige aanwijzing. De bescherming van paragraaf 4 geldt echter vanaf het moment dat belanghebbenden schriftelijk in kennis zijn gesteld van de voorlopige aanwijzing. Een bezwaarschrift heeft dus geen opschortende werking en daarmee kan de voorlopige aanwijzing dus niet eenvoudig omzeild worden. Als de aanwijzing definitief wordt door de opname in het erfgoedregister loopt deze bescherming door. Als er uiteindelijk geen opname in het erfgoedregister plaatsvindt vervalt de bescherming automatisch na 26 weken.

Artikel 12. Wijziging gemeentelijk erfgoedregister, vervallen aanwijzing monument
Dit artikel bepaalt dat op het schrappen uit het register van een aanwijzing als gemeentelijk monument dezelfde procedure geldt als bij de aanwijzing daarvan. Voorts is hierin bepaald dat de aanwijzing als gemeentelijk monument vervalt zodra een monument is opgenomen in het rijksmonumentenregister of in een provinciaal erfgoedregister.
Vierde lid
Het vervallen van de aanwijzing van het monument zal ook gevolgen hebben voor de inschrijving in het WKPB-register. Zie artikel 1, onder a, onderdeel 1, in samenhang artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.

Artikel 13. Instandhoudingsplicht gemeentelijk monument

GRIFFIE
Bergen op Zoom

Dit artikel is voor gemeentelijke monumenten naar analogie met artikel 11, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 geschreven, zoals dat is gewijzigd door artikel 10.18 van de Erfgoedwet, met inbegrip van de instandhoudingsplicht die daarbij is geïntroduceerd. Deze instandhoudingsverplichting biedt een grondslag om instandhouding van gemeentelijke monumenten af te dwingen bij eigenaren. Voor de toepassing van de instandhoudingsverplichting wordt aangesloten bij de toelichting daarover in de handreiking "instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten" van de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed. Een eigenaar voldoet in ieder geval niet aan de instandhoudingsplicht als langdurig geen of gebrekkig onderhoud is uitgevoerd en daarbij van één of meer onderdelen van het monument (bijvoorbeeld dak, muren, schilderwerk of constructie) de onderhoudstermijn aantoonbaar is verlopen en die situatie tot gevolg heeft dat de instandhouding van het monument gevaar loopt. Noodzakelijk onderhoud betekent in dit verband zoveel als het herstellen, repareren of gedeeltelijk vervangen van delen van het monument die door slijtage of een van buiten komende oorzaak niet meer normaal functioneren of onbruikbaar zijn geworden. Daarnaast gaat het ook om maatregelen die erop zijn gericht geleidelijke achteruitgang en natuurlijk verval van materialen tegen te gaan. Handhaving van dit voorschrift wordt uitgevoerd overeenkomstig het gemeentelijk handhavingsbeleid.

Artikel 14. Omgevingsvergunning gemeentelijk monument
Dit artikel is gebaseerd op artikel 2.2 van de Wabo en inhoudelijk grotendeels gelijk aan de oude verordening. Toegevoegd is het 4e lid. Dit ziet op de toetsing van de aanvraag aan de redengevende beschrijving. Toegevoegd is het 5e lid. Als ook de redengevende beschrijving onvoldoende aanknopingspunten bevat kan van de aanvrager worden verlangd dat er een bouwhistorisch onderzoek wordt verricht. Als de wijziging van het monument mede inhoudt dat er sprake is van bouwen, dan gelden ook de welstandscriteria. Bij sommige wijzigingen – bijvoorbeeld het schilderen van het monument – is er geen sprake van bouwen en is enkel een omgevingsvergunning voor het wijzigen van het monument benodigd. Een bouwhistorisch onderzoek – voor zover dit al geen onderdeel uitmaakt van de aanwijzingsprocedure – kan dan nodig zijn voor de beoordeling omtrent het al dan niet verlenen van de vergunning. Uit dit onderzoek kan dan volgen welke kleurstellingen bijvoorbeeld van oudsher gebruikelijk zijn. Hierbij moet wel worden bedacht dat de kosten van een dergelijk onderzoek in redelijke verhouding moeten staan tot de uit te voeren (of uitgevoerde) activiteiten.
Het 6 de lid regelt dat alle aanvragen worden beoordeeld door de WelstandsMonumentenCommissie. In artikel 17 geldt hetzelfde voor omgevingsvergunningen voor rijksmonumenten. Bij het vaststellen van de termijn waarbinnen advies wordt uitgebracht zoals genoemd in lid 7, is rekening gehouden met de reguliere beslistermijn van 8 weken uit artikel 3.9, eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Artikel 16. Weigeringsgronden
In het eerste lid ligt op grond van de belangenafweging die moet worden gemaakt tevens besloten dat rekening wordt gehouden met het gebruik van het monument. In het tweede lid is voor wat betreft de vereiste overeenstemming met de eigenaar van een kerkelijk monument aangesloten bij artikel 3.2a van de Wabo.

Artikel 17. Advies omgevingsvergunning rijksmonument
Zie de toelichting bij artikel 8. De term "rijksmonument" is gedefinieerd in artikel 1.1 van de Wabo (op grond van artikel 10.9 van de Erfgoedwet). De procedure inzake deze omgevingsvergunning is geregeld in die wet. De gemeenteraad is verplicht om de inschakeling van een commissie die adviseert over omgevingsvergunningen bij rijksmonumenten te regelen bij verordening (artikel 15 van de Monumentenwet 1988). Bij het vaststellen van

de termijn waarbinnen advies wordt uitgebracht zoals genoemd in lid 7, is rekening gehouden met de reguliere beslistermijn van 8 weken uit artikel 3.9, eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Artikel 18. Aanwijzing als beschermd gemeentelijk stads- en dorpsgezicht
Dit artikel geeft de mogelijkheid aan de gemeenteraad om gemeentelijke stads- en dorpsgezichten aan te wijzen, die vervolgens krachtens het bestemmingsplan moeten worden beschermd. Deze status moet niet worden verward met de door het rijk aangewezen beschermde stad- en dorpsgezichten. Dit is vergelijkbaar met de thans nog geldende artikelen 35 en 36 van de Monumentenwet 1988; echter zonder de plicht de minister te horen. Artikel 36 van de Monumentenwet 1988 zal vervallen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarna is het aanwijzen gemeentelijke van stads- en dorpsgezichten mogelijk via het omgevingsplan. Voor de bescherming van rijksmonumenten binnen het gemeentelijke stads- en dorpsgezicht geldt artikel 11 van de Monumentenwet en van gemeentelijke monumenten artikel 13 van deze verordening. Ook het Rijk zal de bescherming van stads- en dorpsgezichten van landelijke betekenis dan op basis van de Omgevingswet regelen via een instructie aan de gemeenten, die zij moeten overnemen in hun omgevingsplan.

Artikel 19. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als beschermd gemeentelijke stads- en dorpsgezicht
Dit artikel bepaalt o.a. dat bij wijziging (van niet-ondergeschikte aard) van een aanwijzing en bij intrekking van de status als beschermd gemeentelijke stads- en dorpsgezicht dezelfde procedure geldt als bij de aanwijzing daarvan. Voorts is hier bepaald dat een aanwijzing vervalt zodra het stads- en dorpsgezicht waarop de aanwijzing betrekking door de minister of een provincie wordt aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht. Bij een wijziging van ondergeschikte betekenis kan o.a. gedacht worden aan wijzigingen i.v.m. de verandering van bijvoorbeeld straatnamen of huisnummers.

Artikel 20. Verbodsbepaling en aanvraag vergunning
Artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo geeft gemeente de mogelijkheid om op basis van hun verordening het slopen in een beschermd gemeentelijk stads- en dorpsgezicht aan een omgevingsvergunning te onderwerpen. Daaraan is hier uitvoering gegeven.

Artikel 21. Strafbepaling
Deze strafbepaling is uitsluitend voor overtreding van de instandhoudingsplicht van artikel 13 en de nadere regels krachtens artikel 14, derde lid, noodzakelijk. De strafbaarstelling van handelen zonder of in strijd met de voorschriften van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten is via de Wabo en de Wet op de economische delicten (artikel 1a) geregeld. Langs deze weg is ook overtreding van artikel 14, eerste lid, en 20, eerste lid, van deze verordening strafbaar gesteld.

Artikel 22. Toezichthouders
Toezichthouders zijn ambtenaren die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift (artikel 5:11 Awb). Toezichthouders kunnen zowel individueel als categoraal worden aangewezen. In de artikelen 5:15 tot en met 5:19 Awb worden bevoegdheden aan toezichthouders toegekend. Om toezicht uit te kunnen oefenen op de

GRIFFIE Bergen op Zoom

naleving van de verordening dient men ambtenaar te zijn in dienst van de gemeente en aangewezen te worden als gemeentelijk toezichthouder.
In het tweede lid bestaat voor burgemeester en wethouders de mogelijkheid om ook andere ambtenaren die niet tevens toezichthouders zijn aan te wijzen als zodanig. Het verdient aanbeveling om alleen personen als toezichthouder aan te wijzen die zijn aangesteld als ambtenaren Indien het toezichthouders betreft die geen aanstelling hebben als ambtenaar dienen deze eerst te worden benoemd als onbezoldigd ambtenaar. Dit houdt in dat slechts alleen personen die ook zijn aangesteld als (onbezoldigd) ambtenaar, kunnen worden aangewezen als toezichthouder voor de Erfgoedwet Bergen op Zoom 2017.
Op basis van artikel 5:15 Awb is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaatsen' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Uit artikel 5.13 van de Wabo volgt dat de ambtenaren die op grond van artikel 22, eerste lid, belast zijn met het toezicht op de naleving ter zake van het bepaalde bij of krachtens de Wabo, voor zover het betreft activiteiten als bedoeld in artikel 2.2, daarnaast ook bevoegd zijn, met medeneming van de benodigde apparatuur, een woning te betreden zonder toestemming van de bewoner.

Artikel 23. Vangnet archeologie
Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening dient in het bestemmingsplan in de toelichting bij het bestemmingsplan een beschrijving opgenomen te worden van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden. Met de invoering van deze verplichting is de bescherming archeologische waarden in beginsel ruimtelijk geborgd. Er zijn echter nog bestemmingsplannen van kracht van vóór de invoering van deze eisen. Gelet op de geldigheidstermijn van een bestemmingsplan van tien jaar, zal dit ook nog enige jaren mogelijk blijven. Om, mede gelet op de verplichtingen van het Verdrag van Malta, ook voor de gronden waar deze 'oude' bestemmingsplannen nog gelden de bescherming van archeologische waarden te verzekeren, is dit artikel opgenomen. De strekking van dit artikel is te waarborgen dat mogelijk in deze gronden aanwezige archeologische waarden niet worden verstoord, tenzij daaraan aandacht is besteed die gelijkwaardig is aan waartoe artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening verplicht, door middel van de verwachtingskaarten, een omgevingsvergunning of eigen onderzoek dat aan die eisen kan voldoen.
Bij eventuele nadere regels van burgemeester en wethouders over het verrichten van archeologisch onderzoek kan bijvoorbeeld gedacht worden aan regels m.b.t. een programma van eisen of een plan van aanpak.

Gemeente Bergen op Zoom

RVB17-0005

Raadsvoorstel

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20 APR. 2017

De griffier,

Dhr. C.J.M. Terstappen

De voorzitter,

Dhr. dr. F.A. Petter

Gemeente Bergen op Zoom

COMMISSIE-ADVIES

Commissie : **Mens en Maatschappij en Stad en Ruimte**
Datum : **2017**
Agendapunt : **5a**
Nummer raadsvoorstel : **RVB17-0005**
Naam raadsvoorstel : **Vaststellen Erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017**

Fractie	A-voorstel	B-voorstel	Opmerkingen:
GBWP			
Lijst linssen			
VVD			
D66			
BSD			
CDA			
PvdA			
Groen Links			
Advies aan de gemeenteraad	**Het voorstel wordt als A-stuk doorgeleid naar de raad**		

Toezeggingen:	**Het college zegt toe om te kijken naar de mogelijkheden om een lijst op te stellen waarin het immaterieel erfgoed is opgenomen, waarbij doel en functionaliteit van een lijst duidelijk moet zijn.**

De secretaris,

De voorzitter,

RAAD: **20 apr. 17**

VOORSTEL: 4a RVB17-0005 vaststellen erfgoedverordening Bergen op Zoom 2017

Fractie	Raadszetels	aanwezig	Fractie	VOOR	TEGEN
GBWP	8	8	GBWP	✓	
VVD	5	5	VVD	✓	
Lijst Linssen	4	2	Lijst Linssen	✓	
D66	4	4	D66	✓	
BSD	4	3	BSD	✓	
CDA	4	4	CDA	✓	
PvdA	3	3	PvdA	✓	
Groen Links	1	1	Groen Links	✓	

aantal	33	30	RESULTAAT :	30	0
meerderheid	17	16		aangenomen	

20-4-2017